

10 (2007) 3, juni

GO WEST

■ Een Amerikaanse courantiër die het idee van collectief eigendom van *Charles Fourier* omarmde, zijn leven lang tegen de slavernij heeft gestreden en *Friedrich Engels* en *Karl Marx* als Europese correspondenten van zijn zelf opgerichte krant aanstelde, verdenk je niet licht van conservatieve opvattingen. Daarom is de biografie van *Horace Greeley* (1811-1872), geschreven door *Norbert Williams*, zo'n verrassend boek. Greeley is nu vergeten, maar zijn ideeën leven tot op de huidige dag voort. Wie in het beroemde *Webster* woordenboek de betekenissen van *liberty* en *freedom* opzoekt, ziet daarin de geest van Greeley weerspiegeld. *Webster* correspondeerde namelijk met Greeley en accepteerde dat deze twee woorden, die tot dan toe synoniemen waren, voortaan een eigen betekenis kregen die uit de koker van Greeley kwam en de basis werd voor de republikeinse politiek. *Liberty* is de vrijheid alles te doen zolang de wet het niet verbiedt, terwijl *freedom* staat voor de emancipatie van de mens naar zijn beste talenten. Vanaf ongeveer 1800 betekende *freedom* niet alleen het recht om te stemmen, maar ook het recht je te ontwikkelen, te kopen en te verkopen in een vrije markt. De oude paradox van slavernij in een vrij land werd met de ideeën van Greeley over *freedom* een heet politiek hangijzer: universele vrijheid vereiste de afschaffing van armoede en slavernij.

Vanuit die opvattingen proefde Greeley de Amerikaanse vrijheid. Gezegend met een fotografisch geheugen schreef hij artikelen, publiceerde gedichten en korte verhalen, redigeerde het ene weekblad na het andere, liet zich door de republikeinen inhuren om een nationaal gedistribueerd tijdschrift te maken en nog veel meer totdat hij in 1841 de krant begon waarin hij onafhankelijk en krachtig zijn eigen journalistieke en politieke ideeën kon verkondigen: de *New York Tribune*. Behalve republikeins was de *New York Tribune* ook anti-vrijmetselaar. Vandaag de dag mag de vrijmetselarij een marginaal verschijnsel zijn, halverwege de negentiende eeuw waren er tientallen Amerikaanse kranten die eerder pro of contra vrijmetselarij waren dan democratisch of republikeins. De *Tribune* zette een nieuwe norm in de Amerikaanse journalistiek. Rond 1830 was er de eerste Amerikaanse *Penny Paper*, een voorloper van wat we nu de schandaalpers noemen, verkrijgbaar voor wie daar gevoelig voor was, namelijk de minst bedeeden. Dergelijke krantjes kosten een penny en breidden daarmee het marktaandeel van dagbladen uit van de rijke bourgeoisie tot het grote reservoir van de arbeider. In 1841 kwam Greeley met een krant die een

duidelijk politiek profiel had, gebeten was op hard nieuws, reportages en onthullingsjournalistiek, intellectuele uitstraling vertoonde maar tegelijkertijd naar hoge morele maatstaven reikte. De hoofdredactionele lijn van de *Tribune* steunde de Whig-politiek, oftewel de latere republikeinse partij, maar scoorde tegelijkertijd door corruptieschandalen bloot te leggen, een serieuze boekenrubriek in het leven te roepen en niet na te laten de slavernij te bekritisieren.

Nog steeds een staande uitdrukking in Amerika is Greeley's advies aan werkeloze jonge New Yorkers: 'Go west'. Hij wilde daarmee zeggen dat de Verenigde Staten meer zijn dan die paar steden aan de oostkust. Hoe zeer die uitdrukking aan zijn naam verbonden bleef, bewees de brotpot *Archie Bunker* in de gelijknamige televisieserie. Hij voegde zijn schoonzoon 'Meatball' regelmatig toe: 'Go west, go west like Horace Greeley says.'

In 1872 liepen zowel de Amerikaanse president als de vice-president in de lijkstoet van Horace Greeley. Dat moet een ontroerend gezicht zijn geweest, want nog geen maand daarvoor was Greeley's vrouw ook al onverwachts overleden en had hij op een haar na de presidentsverkiezingen gewonnen. Greeley's politieke opvattingen waren zo inspirerend geweest dat zowel de democraten als de republikeinen hem genomineerd hadden. Zijn kansen waren groot, totdat de *New York Sun* Greeley's persoon aan een 'nation wide' financieel schandaal wist te koppelen.

Robert C. Williams heeft een mooie compacte biografie geschreven, beter dan die Glyndon G. Van Deusen uit 1953. Maar hier en daar is hij te compact. Greeley's grote betekenis voor de journalistiek wordt wel erg eendimensionaal politiek geduid, terwijl hij toch de man is die een hele serie literaire schrijvers via zijn krant tot grote roem heeft gebracht en een baanbrekend journalistiek geluid liet horen als gevolg van zijn organisatorische vernieuwingszin, bijvoorbeeld door het opbouwen van een correspondenten-net over de hele wereld.

Norbert C. Williams.
Horace Greeley. Champion of American Freedom.
New York University Press,
413 blz.,
isbn 0-8147-9402-5,
\$34,95.

